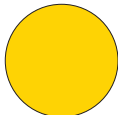

یادداشت

O P I N I O N

امین شاکری

نایب رئیس کمیسیون اقتصاد کلان اتاق بازرگانی ایران

نقش مردم در تاب‌آوری اقتصادی

ناپایداری بازارهای مالی، فشارهای اقتصادی، تورم روانی و تهدید زیرساخت‌های عمومی و تأسیسات انرژی کشور ضرورت اقتصاد مقاومتی و مشارکت گسترده مردم در عرصه اقتصادی را بیش از پیش برجسته کرده است. تجربه بحران اخیر به روشنی نشان داد که حمایت از تولید ملی تا چه حد اهمیت دارد و مردم می‌توانند به عنوان رکن اصلی افزایش تاب‌آوری اقتصادی نقش‌آفرینی کنند. مشارکت مردمی در اقتصاد خرد و کلان توانسته است بسیاری از مشکلات جانبی ناشی از شرایط جنگ را کاهش دهد. برای تحقق اقتصاد مقاومتی، مردم باید بازیگران اصلی این عرصه باشند.

فرهنگ‌سازی عمومی از طریق رسانه‌ها، مراکز آموزشی و نهادهای دینی، همراه با شفاف‌سازی اثرات مثبت مصرف کالای ایرانی بر اشتغال، تولید و خودکفایی ملی می‌تواند مشارکت مردمی را افزایش دهد. مشوق‌هایی مانند کالا برگ، تخفیف‌ها، امتیازهای خرید و فراهم کردن فرصت‌های سرمایه‌گذاری در واحدهای تولیدی کوچک و متوسط ابزارهای مهمی برای تقویت این مشارکت به شمار می‌روند. در جریان جنگ تحمیلی نیز کمک‌های نقدی و خدماتی مردم نقش محوری در کاهش تبعات اقتصادی داشت؛ تأمین سریع اقلام مورد نیاز مناطق آسیب‌دیده، خرید مقولانه و مبتنی بر نیاز واقعی، تداوم فعالیت کسب‌وکارهای کوچک و متوسط و افزایش انسجام اجتماعی از جمله اقداماتی بود که توانست اثرات منفی بحران را به حداقل رساند.

برای جلوگیری از فروپاشی بازارهای مالی در بحران‌های آینده، راهکارهایی نظیر تقویت تولید ملی و زنجیره تأمین داخلی، کاهش مصرف ارز، تنوع‌بخشی به منابع کالا و مسیرهای حمل‌ونقل، ایجاد ذخایر راهبردی، حمایت از بازارهای منطقه‌ای و بهره‌گیری از فناوری‌های نوین برای مدیریت بحران‌های اقتصادی ضروری است. همچنین توزیع هوشمند کالا و افزایش مراکز توزیع در سطح کشور می‌تواند از افزایش تقاضای کاذب و التهاب بازار پیشگیری کند. تعامل و همکاری نهادهای اقتصادی با ذی‌نفعان نیز باید در برنامه‌ریزی‌های کلان به منظور کاهش اثرات منفی اقتصادی مورد توجه قرار گیرد. در بحران اخیر، رفتار مصرف‌کنندگان نیز تغییر کرد و گرایش به مصرف کالای داخلی و صرفه‌جویی به طور قابل توجهی افزایش یافت. جامعه با مصرف آگاهانه، پرهیز از اسراف و خودداری از خرید هیجانی، به دسترسی همه اقشار مردم به کالاها کمک کرد و فضای روانی متشنج را کاهش داد. افزایش مشارکت در طرح‌های خیریه و مسئولیت اجتماعی نیز در این دوران مشاهده شد. کاهش فعالیت‌های سودجویانه و غیرمولد، ترویج خرید جمعی، تبادل کالا و تشکیل بازارچه‌های محلی نمونه‌های دیگری از همبستگی اجتماعی در شرایط جنگی بود که مردم ایران به خوبی از خود نشان دادند. استفاده از ظرفیت‌های مردمی در بازسازی اقتصاد و تولید، ایجاد تعاونی‌های تولیدی، خدماتی و کشاورزی با مشارکت مردم و هدایت نقدینگی به سمت فعالیت‌های مولد از برنامه‌های کلیدی برای آینده به شمار می‌روند. توسعه طرح‌های کارآفرینی و اشتغال‌زایی مبتنی بر آمایش سرزمینی، تأمین مالی جمعی، تقویت آموزش‌های مهارتی، تسهیل صدور مجوزهای کسب‌وکارهای دانش‌بنیان، بخشودگی جرائم تسهیلات خرد بانکی و تمدید مدت پرداخت مالیات و حق بیمه، از مهم‌ترین اقداماتی به شمار می‌روند که باید پس از بحران جنگ در دستور کار دولت قرار گیرد تا اقتصاد کشور بازسازی و مقاوم شود.

صنعت کاغذ در تقاطع توسعه و فرسودگی

در حالی که برخی شرکت‌ها با طرح‌های توسعه‌ای به دنبال جبران کاهش سود هستند، فرسودگی تجهیزات و سیاست‌گذاری نامناسب همچنان سد راه جهش تولید باقی مانده است

تومان رسید و درآمد عملیاتی با کاهش ۸ درصدی، ۳۹۲ میلیارد تومان ثبت شد.

چالش‌های مالی و عملیاتی

افزایش هزینه‌های تولید، فرسودگی تجهیزات و کاهش تقاضا از جمله عوامل زیان‌دهی چکاو هستند. همچنین قیمت‌گذاری دستوری و رقابت با محصولات وارداتی، حاشیه سود شرکت را کاهش داده است. این مسائل، چکاو را در شمول ماده ۱۴۱ قانون تجارت قرار داد که نشان‌دهنده زیان‌انباشته بیش از نصف سرمایه شرکت است.

برنامه‌های اصلاحی

در مجمع عمومی چکاو، هیئت‌مدیره از برنامه افزایش سرمایه از محل تجدید ارزیابی دارایی‌ها برای خروج از شمول ماده ۱۴۱ خبر داد. همچنین پروژه‌های بازسازی و نوسازی بخش خمیرسازی و همکاری با شرکت‌های دانش‌بنیان در دستور کار قرار گرفته است. این شرکت برای تأمین ۶۰ تا ۷۰ درصد هزینه‌های اجرایی این پروژه‌ها، به دنبال اخذ تسهیلات است. هدف این اقدامات، افزایش بهره‌وری و کاهش هزینه‌های تولید برای بازگشت به سودآوری در سال ۱۴۰۴ است.

محصولات کاغذی لطیف

شرکت محصولات کاغذی لطیف در سال ۱۴۰۳ درآمد عملیاتی ۷۳۶ میلیارد تومانی را ثبت کرد که نسبت به ۷۶۹ میلیارد تومان سال قبل، کاهشی ۴ درصدی داشت. افزایش ۷ درصدی بهای تمام‌شده، سود ناخالص را ۴۵ درصد کاهش داد و به ۱۳۵ میلیارد تومان رساند. سود عملیاتی با افت ۶۰ درصدی به ۶۸ میلیارد تومان و سود خالص با کاهش ۵۹ درصدی به ۸۱ میلیارد تومان رسید. سود هر سهم نیز ۴۰۴ ریال محاسبه شد.

مزیت‌ها و چالش‌ها

لطیف به دلیل استفاده از کاغذهای باطله برای تولید تیشو، مزیت رقابتی قابل توجهی دارد. با این حال، محدودیت‌های انرژی، افزایش قیمت مواد اولیه، نوسانات ارزی و قیمت‌گذاری دستوری، مانع استفاده کامل از ظرفیت اسمی شرکت شده است. فرسودگی تجهیزات نیز هزینه‌های نگهداری را افزایش داده و بهره‌وری را کاهش داده است.

بازنشتستان به شرکت تحمیل کرد. همچنین، بیش از ۱۵۰۰ ساعت توقف تولید به دلیل قطعی برق در سال ۱۴۰۳ که دو برابر سال قبل بود، منجر به کاهش ۱۳ درصدی تولید شد. این مشکلات نشان‌دهنده تأثیر منفی محدودیت‌های زیرساختی، به‌ویژه در تأمین انرژی، بر عملکرد شرکت است.

برنامه‌های توسعه‌ای

در مجمع عمومی سالانه چخزر که با تقسیم سود نقدی ۲۲۵ تومانی به ازای هر سهم همراه بود، مدیران به برنامه‌های توسعه‌ای شرکت اشاره کردند. این برنامه‌ها شامل بهره‌برداری از خط دوم سایت بولسر برای تقویت صادرات، بهبود سیستم فیلتراسیون گروز، توسعه سیستم‌های اعلان و اطفا‌ی حریق و بهسازی خطوط تولید است. این اقدامات با هدف افزایش ظرفیت تولید و کاهش هزینه‌های عملیاتی طراحی شده‌اند.

عملکرد بهار ۱۴۰۴

چخزر در سه‌ماهه نخست سال ۱۴۰۴ عملکرد قابل توجهی داشت و با ثبت ۲۶۲ میلیارد تومان درآمد فروش، رشدی ۱۳۰ درصدی نسبت به دوره مشابه سال قبل نشان داد. افزایش نرخ فروش محصولات، عامل اصلی این رشد بود. اگرچه درآمد خرداد نسبت به اردیبهشت کاهش یافت، اما عملکرد کلی بهار نشان‌دهنده بهبود مدیریت و تمرکز بر بازارهای داخلی و صادراتی است. در صورت تداوم این روند، انتظار می‌رود چخزر بتواند جایگاه خود را در بازار سرمایه تقویت کند.

کاغذسازی کاوه (چکاو)

شرکت کاغذسازی کاوه (چکاو) در سه‌ماهه نخست سال ۱۴۰۴، درآمد عملیاتی ۱۴۰ میلیارد تومانی ثبت کرد که نسبت به دوره مشابه سال قبل، رشدی ۱۲۹ درصدی داشت. محصول فلوتینگ ۱۳۰ گرمی ۱۳۷ میلیارد تومان فروش، نقش کلیدی در این درآمدزایی ایفا کرد. با این حال، گزارش مالی سال ۱۴۰۳ این شرکت نشان‌دهنده زیان خالص ۹۵ میلیارد تومانی است که نسبت به سال قبل، ۱۶۵ درصد افزایش یافته و زیان هر سهم به ۱۳۶۱ ریال رسیده است. سود ناخالص نیز با افت شدید به منفی ۵۳ میلیارد

صنایع سلولزی به دلیل نقش کلیدی در تأمین نیازهای روزمره، آموزش، بهداشت و بسته‌بندی از بخش‌های استراتژیک اقتصاد هر کشوری محسوب می‌شوند. این صنایع با تولید محصولاتی مانند کاغذ، مقوا، تیشو، دستمال کاغذی و کارتن، نقشی حیاتی در توسعه اقتصادی و فرهنگی ایفا می‌کند. در ایران، هلدینگ شستا از طریق شرکت‌های زیرمجموعه خود در قالب هلدینگ تاپیکو، یکی از بازیگران اصلی این صنعت است. با این حال، افزایش هزینه‌های تولید، محدودیت‌های انرژی، رقابت با محصولات وارداتی و مشکلات زیرساختی، سودآوری این شرکت‌ها را تحت فشار قرار داده است. در این گزارش، عملکرد مالی و عملیاتی چهار شرکت بورسی شستاد حوزه صنایع سلولزی، شامل صنایع چوب‌خز کاسپین (چخزر)، کاغذسازی کاوه (چکاو)، محصولات کاغذی لطیف (لطیف) و کارتن ایران (چکارن) بررسی شده و چالش‌ها و فرصت‌های پیش‌روی این صنعت را بررسی می‌کنیم.

صنایع چوب‌خز کاسپین (چخزر)

شرکت صنایع چوب‌خز کاسپین (چخزر) یکی از تولیدکنندگان کلیدی محصولات چوبی و سلولزی در ایران است. گزارش مالی این شرکت برای سال منتهی به اسفند ۱۴۰۳ که در سامانه کدال نیز منتشر شده نشان‌دهنده رشد ۲۸ درصدی درآمد عملیاتی نسبت به سال قبل است. این شرکت در این دوره ۷۳۲ میلیارد تومان درآمد عملیاتی کسب کرد، در حالی که این رقم در سال ۱۴۰۲ ۵۷۱٫۱ میلیارد تومان بود. با این حال، افزایش ۳۴ درصدی بهای تمام‌شده تولید (از ۵۰۸ به ۶۸۲ میلیارد تومان) و رشد هزینه‌های فروش، اداری و عمومی، سودآوری شرکت را تحت تأثیر قرار داد. سود ناخالص با کاهش ۲۰ درصدی به ۵۰ میلیارد تومان و سود عملیاتی با افت ۲۶ درصدی به ۴۲ میلیارد تومان رسید. سود خالص نیز با کاهش ۱۰ درصدی، از ۵۵ به ۵۰ میلیارد تومان کاهش یافت.

یکی از عوامل اصلی کاهش سودآوری چخزر، بازنشتی ۶۰ نفر از کارکنان بخش تولید بود که علاوه بر کاهش ظرفیت تولید، هزینه‌ای ۲۰ میلیارد تومانی بابت مطالبات

سیاست‌های سهامداری

در مجمع عمومی لطیف، تقسیم سود نقدی ۱۲۰ ریالی به ازای هر سهم تصویب شد که نشان‌دهنده تعهد شرکت به حفظ منافع سهامداران است. این تصمیم در شرایطی اتخاذ شد که فشارهای مالی و عملیاتی، سودآوری شرکت را تحت تأثیر قرار داده بود.

کارتن ایران (چکارن)

شرکت کارتن ایران (چکارن) در دو ماهه نخست سال ۱۴۰۴، درآمد ۶۵ میلیارد تومانی ثبت کرد که نسبت به ۳۴ میلیارد تومان دوره مشابه سال قبل، رشدی ۹۱ درصدی داشت. فروش اردیبهشت‌ماه با ۴۸ میلیارد تومان، افزایش ۱۰۰ درصدی نسبت به سال گذشته نشان داد. در سال ۱۴۰۳، این شرکت ۳۲۶ میلیارد تومان درآمد فروش داشت که بخش عمده آن مربوط به اسفندماه با ۵۸ میلیارد تومان بود.

عوامل موفقیت

افزایش تقاضای بازار داخلی و بهبود مدیریت فروش از عوامل اصلی رشد درآمدی چکارن بود. این شرکت با تمرکز بر تولید کارتن بسته‌بندی، توانست از فرصت‌های بازار بهره‌برداری کند. همچنین نسبت به سایر شرکت‌های مورد بررسی، چکارن کمتر تحت تأثیر محدودیت‌های انرژی قرار گرفت که به حفظ روند تولید نیز کمک کرد.

تحلیل کلی صنعت سلولزی

صنعت سلولزی ایران با چالش‌های متعددی مواجه است که از جمله آن‌ها می‌توان به افزایش هزینه‌های تولید، محدودیت‌های انرژی، رقابت با محصولات وارداتی و فرسودگی زیرساخت‌ها اشاره کرد. این عوامل، حاشیه سود شرکت‌ها را کاهش داده و برخی مانند چکاو را به زیان کشانده است. با این حال، فرصت‌هایی مانند افزایش تقاضای داخلی، پتانسیل صادرات و اجرای پروژه‌های نوسازی، می‌توانند به بهبود وضعیت این صنعت کمک کنند. راهکارهای پیشنهادی عبارتند از:

- **بهینه‌سازی مصرف انرژی**: شرکت‌ها باید با سرمایه‌گذاری در فناوری‌های کم‌مصرف و همکاری با نهادهای انرژی، اثرات قطعی برق را کاهش دهند.
- **نوسازی تجهیزات**: بازسازی خطوط تولید و استفاده از فناوری‌های جدید می‌تواند بهره‌وری را افزایش داده و هزینه‌ها را کاهش دهد.
- **تمرکز بر صادرات**: توسعه بازارهای صادراتی، به‌ویژه در منطقه، می‌تواند درآمد‌های ارزی را افزایش دهد و اثرات قیمت‌گذاری دستوری را تعدیل کند.
- **همکاری با شرکت‌های دانش‌بنیان**: استفاده از نوآوری‌های داخلی برای بهبود فرایندهای تولید و کاهش وابستگی به مواد اولیه وارداتی.
- **افزایش سرمایه و مدیریت مالی**: اجرای طرح‌های افزایش سرمایه و اخذ تسهیلات هدفمند برای تأمین مالی پروژه‌های توسعه‌ای.
- صنعت سلولزی ایران با وجود پتانسیل‌های فراوان، تحت فشار چالش‌های ساختاری و اقتصادی قرار دارد. شرکت‌های بورسی شستا مانند چخزر، چکاو، لطیف و چکارن با اجرای برنامه‌های اصلاحی و توسعه‌ای، در تلاش برای غلبه بر این چالش‌ها هستند. چخزر و چکارن با رشد درآمدی در بهار ۱۴۰۴، نشانه‌هایی از بهبود نشان داده‌اند، در حالی که چکاو و لطیف با مشکلات عمیق‌تری مواجهند. با اجرای راهکارهای پیشنهادی و حمایت‌های سیاستی، این صنعت می‌تواند به جایگاه قوی‌تری در اقتصاد ایران دست یابد.

تولید ۲۰۷ هزار گیگاوات‌ساعت برق آبی در کشور

رخ می‌دهد، به شبکه برق کمک کنند. همچنین، ذخیره‌سازی آب در مخازن سدها در بهار، امکان مدیریت بهینه منابع آب را در فصل‌های خشک فراهم می‌کند. با توجه به تکمیل تعمیرات و آمادگی نیروگاه‌های برق آبی، پیک مصرف تابستان، انتظار می‌رود این نیروگاه‌ها نقش مهمی در تأمین برق پایدار و کاهش فشار بر شبکه سراسری ایفا کنند. افزایش تولید برق پاک می‌تواند به کاهش وابستگی به نیروگاه‌های حرارتی و در نتیجه کاهش انتشار کربن کمک کند. علاوه بر این، مدیریت هوشمندانه منابع آب توسط سدهای برق آبی، به‌ویژه در شرایط کم‌آبی، می‌تواند به توسعه پایدار بخش‌های کشاورزی و صنعتی یاری رساند. با ادامه سرمایه‌گذاری در تعمیرات و نوسازی و احتمالاً گسترش ظرفیت تولید برق آبی، این بخش می‌تواند در سال‌های آینده نقش پررنگ‌تری در سبد انرژی ایران داشته باشد؛ به‌ویژه در راستای اهداف جهانی برای گذار به انرژی‌های تجدیدپذیر.

در تابستان را تأمین می‌کنند. در تابستان نیز با راهسازی برنامه‌ریزی شده آب، برق مطمئنی تولید می‌کنند که به‌ویژه در دوره‌های اوج مصرف، زمانی که راندمان نیروگاه‌های حرارتی به دلیل گرما کاهش می‌یابد، اهمیت دوچندانی می‌یابد. این ویژگی‌ها، نیروگاه‌های برق آبی را به ستون اصلی پایداری انرژی و مدیریت منابع آب در ایران تبدیل کرده است. ظرفیت ۱۲ هزار مگاواتی نیروگاه‌های برق آبی ایران که ۹ هزار مگاوات آن توسط شرکت توسعه منابع آب و نیرو احداث شده، نشان‌دهنده سرمایه‌گذاری قابل توجه در زیرساخت‌های انرژی پاک است. این نیروگاه‌ها علاوه بر تولید برق، وظایف چندگانه‌ای از جمله کنترل سیلاب و تعادل بخشی به شبکه برق را بر عهده دارند. بر اساس اعلام شرکت، ۸۰ درصد از تعمیرات سالانه و سرویس‌های نگهداری نیروگاه‌های برق آبی تاکنون تکمیل شده و تمامی واحدها تا پیش از پیک مصرف تابستان آماده بهره‌برداری خواهند بود. این آمادگی تضمین می‌کند که نیروگاه‌ها با حداکثر ظرفیت در دوره اوج مصرف که معمولاً در تابستان

شرکت توسعه منابع آب و نیروی ایران اعلام کرد که تا پایان اردیبهشت ۱۴۰۴، نیروگاه‌های برق آبی این شرکت در مجموع ۲۰۷ هزار گیگاوات‌ساعت برق تولید کرده‌اند. این نیروگاه‌ها با ظرفیت نصب‌شده حدود ۹ هزار مگاوات، بخش عمده‌ای از ظرفیت ۱۲ هزار مگاواتی برق آبی کشور را تشکیل می‌دهند. نیروگاه‌های برق آبی ۱۴ درصد از کل ظرفیت تولید برق ایران را در اختیار دارند، در حالی که ۸۵ درصد به نیروگاه‌های حرارتی و مابقی به نیروگاه‌های خورشیدی و بادی اختصاص دارد. این تولید قابل توجه، نقش کلیدی نیروگاه‌های برق آبی در تأمین انرژی پاک و پایدار را نشان می‌دهد.

نیروگاه‌های برق آبی، بدون استفاده از سوخت‌های فسیلی و انتشار گازهای گلخانه‌ای، انرژی تجدیدپذیر تولید می‌کنند و در مدیریت منابع آب، پیشگیری از سیلاب، بخش عمده‌ای از ظرفیت شبکه برق و تأمین برق در دوره‌های پیک مصرف نقش حیاتی دارند. در بهار، این نیروگاه‌ها با ذخیره روان آب‌ها در مخازن سدها، آب موردنیاز برای کشاورزی، صنعت و شرب